

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2095988_RegNr_eI2-804-872/2022

<http://www.infolex.lt/tp/2095988>

Administracinė byla Nr. eI2-804-872/2022

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02167-2021-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 6.6; 55.1.3 (S)

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 15 d.

Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Astos Adamonytės-Šipkauskienės, Sauliaus Jakaičio ir Faustos Vitkienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja),

dalyvaujant pareiškėjai V. B. ir jos atstovui advokatui Arūnui Zeleckiui,

atsakovės Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atstovei I. S.,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos V. B. skundą atsakovei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai **dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus**, trečiasis suinteresuotas asmuo AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje.

Teismas, išnagrinėjęs bylą,

n u s t a t ė:

Pareiškėja V. B. kreipėsi į teismą su patikslintu skundu, prašydama: 1) panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. Nr. įsakymu Nr. V-230 sudarytos Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti (toliau – ir Komisija) 2021 m. birželio 1 d. tyrimo protokolą Nr. (1.1.63E)-GSP-8 (toliau – ir Sprendimas); 2) įpareigoti Komisiją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo.

Nurodo, kad pareiškėjos sutuoktinis A. B. dirbo viešojoje įstaigoje (toliau – ir VŠĮ) Jonavos ligoninėje Anesteziologijos ir reanimacijos skyriaus vedėju, gydytoju anesteziologu reanimatologu ir gydytoju endoskopoju iki mirties, taip pat gydytoju anesteziologu reanimatologu Laisvės atėmimo vietų ligoninėje iki 2020 m. gruodžio 28 d. Abiejose sveikatos priežiūros įstaigose A. B. dirbo su COVID-19 liga sirgusiais pacientais, o Jonavos ligoninėje reguliariai konsultuodavo pacientus gulinius COVID-19 skyriuje ir šio skyriaus reanimacinėje palatoje. Laikotarpiu nuo 2020 m. gruodžio 6 d. iki 2020 m. gruodžio 23 d. Jonavos ligoninės Anesteziologijos ir reanimacijos skyriuje fiksuotas COVID-19 ligos protrūkis, kuris buvo ir kituose ligoninės padaliniuose. 2020 m. gruodžio 19 d. A. B. pasireiškė pirmieji COVID-19 ligos požymiai, 2020 m. gruodžio 21 d. atliktas PGR testas - rezultatas teigiamas. 2020 m. gruodžio 30 d. A. B. mirė. Mediciniame mirties liudijime Nr. 20-61022492 nurodyta pagrindinė liga, sukėlus mirtį – COVID-19 liga.

Pareiškėjos teigimu, 2021 m. sausio 25 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus sprendimu Nr. VPA-SP1E-32786 A. B. buvo paskirta ligos išmoka dėl profesinės ligos, t. y. COVID-19 liga buvo pripažinta profesine liga. 2021 m. vasario 15 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu Nr. 1K-519 „Dėl apdovanojimo žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi“ A. B. už pasiaukojimą ir atsidavimą itin sudėtingomis COVID-19 (koronaviruso infekcijos) aplinkybėmis gelbstint gyvybes, nepaisant gresiančio pavojaus savo gyvybei po mirties buvo apdovanotas Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.

2021 m. vasario 23 d. pareiškėja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – ir Ministerija) pateikė prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo (toliau – ir Prašymas). Prašymu prašoma išmokėti kompensaciją darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje (toliau – Kompensacija).

Nurodo, kad 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo iš esmės pakeisti požymiai, pagal kuriuos nustatoma ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, įvesta nauja didelės rizikos kontakto sąvoka.

Pareiškėjos teigimu, 2021 m. birželio 1 d. gautas ginčijamas Sprendimas, kuriuo atsisakoma skirti Kompensaciją. Sprendimas pagrįstas 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 nustatytais požymiais, pagal kuriuos nustatoma ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Pareiškėja, nesutikdama su Sprendimu nurodo, jog byloje nėra ginčo dėl to, kad A. B. tiesioginė mirties priežastis yra jam patvirtinta COVID-19 liga. Ginčas byloje yra ar A. B. apsikrėtimas COVID-19 liga ir mirtis yra susiję su bent viena iš šių nurodytų aplinkybių: 2.1. su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui; 2.2. su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje.

Mano, jog Sprendime visiškai nepagrįstai konstatuota, kad A. B. apsikrėtimas COVID-19 liga yra nesusijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui ir su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje.

Nurodo, kad Sprendimas priimtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, komisijos darbo reglamento ir darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąją ligą sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu „Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąją ligą sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo“ (toliau – ir Mirties susiejimo su darbu aprašas) redakcija, kuri įsigaliojo tik nuo 2021 m. balandžio 30 d., t. y. Komisija vadovavosi Mirties susiejimo su darbu aprašo pakeitimais, atliktais 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983, nors pareiškėjos prašymas buvo paduotas 2021 m. vasario 23 d. ir Komisija privalėjo sprendimą priimti vadovaudamasi tuo teisiniu reglamentavimu, kuris galiojo skundo padavimo dieną. Pareiškėja pažymi, kad priimdama Sprendimą Komisija pažeidė *lex retro non agit* taisyklę. Nurodo, kad A. B. užsikrėtimas COVID-19 liga ir mirtis atitiko visus Mirties susiejimo su darbu aprašo 4 punkte (redakcija, galiojusi pareiškėjos skundo padavimo momentu t. y. 2021 m. vasario 23 d.) nurodytus požymius, patvirtinančius, kad darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąją ligą sergantiems pacientams, taip pat visus Mirties susiejimo su darbu aprašo 5 punkte (redakcija, galiojusi pareiškėjos skundo padavimo momentu t. y. 2021 m. vasario 23 d.) nurodytus požymius, patvirtinančius, kad darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Akcentuoja, kad NVSC pažymoje nustačius, kad A. B. mirtis yra susijusi su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui ir su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje, nebuvo nei vienos sąlygos nurodytos Kompensacijų mokėjimo aprašo 12 punkte, kai gali būti atsisakoma mokėti kompensacijas. Gavus NVSC pažymą ir surinkus papildomus įrodymus, Komisija privalėjo priimti sprendimą išmokėti Kompensaciją, tačiau sprendimo priėmimas buvo vilkinamas. Atkreipia dėmesį, kad paskutinis įrodymas (NVSC pažyma) Komisijai buvo pateiktas 2021 m. kovo 25 d. ir iki balandžio 29 d. nebuvo atliekama jokių veiksmų.

Nurodo, jog 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 buvo iš esmės pakeisti požymiai, pagal kuriuos nustatoma ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąją ligą sergantiems pacientams, taip pat ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, įvesta nauja didelės rizikos kontakto sąvoka, kurios nėra Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme (toliau – ir Įstatymas). Tai reiškia, kad Komisijai susipažinus su pareiškėjos prašymu ir pradėjus administracinę procedūrą bei pamačius, kad A. B. atitinka Mirties susiejimo su darbu aprašo 4 ir 5 punktuose nustatytus požymius ir pareiškėjai privalo būti išmokėta Kompensacija, buvo inicijuotas Mirties susiejimo su darbu aprašo pakeitimas. Administracinė procedūra pratęsta tik

2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 pakeitus požymius, pagal kuriuos nustatoma ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje. Teigia, kad Sprendimas nepagrįstai priimtas vadovaujantis ne pareiškėjos Prašymo padavimo dieną galiojusio Mirties susiejimo su darbu aprašo redakcija, o 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 patvirtintais požymiais ir dėl to yra neteisėtas ir naikintinas.

Atsakovė Ministerija atsiliepiame su pareiškėjos skundu nesutinka ir prašo jį atmesti.

Nurodo, kad Komisija sprendimui priimti, nagrinėdama pareiškėjos prašymą, kreipėsi į valstybės įstaigas ir institucijas dėl informacijos gavimo: į NVSC Kauno departamentą (du kartus), į Higienos institutą, į VšĮ Jonavos ligoninę, į Laisvės atėmimo vietų ligoninę, į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninę Kauno klinikas ir į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą. Komisija turėjo atsakyti į šiuos klausimus: 1) ar A. B. tiesioginė mirties priežastis buvo jam patvirtinta COVID-19 liga; 2) ar A. B. apsikrėtimas COVID-19 buvo susijęs su bent viena iš šių nurodytų aplinkybių: su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 sergančiam pacientui; su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19) židinyje.

Ministerija teigia, jog atsižvelgdama į NVSC, VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno klinikų, Higienos instituto pateiktą informaciją, Komisija nustatė, kad A. B. mirties priežastis buvo COVID-19 liga. Komisija taip pat vertino A. B. apsikrėtimo COVID-19 liga aplinkybes. Be to, Komisija, vertindama A. B. COVID-19 liga užsikrėtimo aplinkybes, vertino A. B. veiklos atitikį Sveikatos apsaugos ministro 2021 m. sausio 5 d įsakymu Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) patvirtinto aprašo 4.1 papunkčiui: „darbuotojas užsikrėtė ypač pavojinga užkrečiamąja liga vykdydamas profesines funkcijas, kurias vykdant neišvengiamas (būtinąs) tiesioginis (nenuotolinis) kontaktas (toliau – kontaktas) su pavojinga užkrečiamąja liga sergančiais pacientais (kuriems kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga), toks kontaktas buvo nustatytas ir jis buvo didelės rizikos kontaktas“. Komisija sprendė, kad prie Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus 2021 m. kovo 12 d. rašto Nr. (9.2E) DV_S-10800 pridėtoje VšĮ Jonavos ligoninės pagrindime nurodyta informacija negali būti laikoma pagrįstu įrodymu, nes tikslaus paciento, nuo kurio užsikrėtė A. B., VšĮ Jonavos ligoninė įvardinti negali ir atitinkama nuomonė grindžiama prielaidomis. Komisija sprendė, kad nepakanka pagrįstų duomenų, leidžiančių Komisijai vienareikšmiškai konstatuoti, kad A. B. užsikrėtimas COVID-19 liga įvyko jam tiesioginio kontakto būdu teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas (vykdant profesinės veiklos funkcijas) COVID-19 liga sergančiam pacientui.

Atsakovės teigimu, Komisija taip pat vertino tai, kad tuo atveju, jei užsikrėtimas įvyko nuo kartu dirbusio darbuotojo, kompensacija nėra skiriama, kompensacija gali būti skiriama tik jei yra pakankamas pagrindas manyti, kad užsikrėtimas įvyko nuo kontakto su pacientu. Šiuo atveju, A. B. darbo ligoninės Reanimacijos padalinyje metu užsikrėtimo rizika buvo vertinama kaip maža, gydytojas teikė paslaugas, žinodamas, kad pacientams patvirtinta COVID-19 liga, atitinkamai turėjo naudoti asmens apsaugos priemones, užtikrinančias apsaugą nuo užsikrėtimo.

Komisija taip pat pažymėjo, kad net ir dirbant ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, kai yra naudojamos atitinkamo lygmens asmeninės apsaugos priemonės, užsikrėtimo rizika yra minimali.

Paties kontakto su COVID-19 liga turėjimas nereiškia savaiminio užsikrėtimo COVID-19 liga visais atvejais (pagal 2020 m. balandžio 8 d. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro ataskaitą didelė rizika užsikrėsti pripažįstama, jei sveikatos priežiūros darbuotojas arba kitas asmuo, slaugantis COVID-19 sergantį asmenį, arba laboratorijos darbuotojai, tvarkantys COVID-19 sergančio asmens mėginius, nedėvi rekomenduojamų asmens apsaugos priemonių (AAP) arba galimai netinkamai jas dėvi).

Atsakovės teigimu, Komisija sprendė, kad nors A. B. ir dirbo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, tačiau nėra duomenų, kad gydytojas A. B. turėjo didelės rizikos kontaktą su ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje gydomu COVID-19 liga sergančiu pacientu ar patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, todėl priėmė sprendimą, kuriuo nutarė netenkinti V. B. Prašymo ir neskirti Kompensacijos bei neskirti lėšų mirusiojo laidotuvių išlaidoms padengti.

Pažymi, kad pareiškėjos vyras mirė (duomenys neskelbtini) Tuo metu galiojo Įstatymas (su 2020 m. kovo 17 d. priimto Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 aštuntojo skirsnio pakeitimo įstatymu Nr. XIII-2811). 2020 m. kovo 17 d. Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 aštuntojo skirsnio pakeitimo įstatymu Nr. XIII-2811 buvo įtvirtinti teisiniai pagrindai, kuriems esant įgyjama teisė į kompensaciją, tačiau vertinimą nustatyti, ar šie pagrindai egzistuoja ar ne, ar yra pagrindas skirti kompensaciją prašymą pateikusiam asmeniui ar ne, buvo deleguota sveikatos apsaugos ministru.

Aplinkybė, kad priėmus Įsakymą, jis kelis kartus buvo keistas, nėra pagrindas teigti, kad buvo pažeista *lex retro non agit* taisyklė. Vadovaujantis Įsakymu patvirtinto Komisijos darbo reglamento 8, 9 ir 11 punktais, pareiškėjai užtenka kreipiantis į Komisiją tik informuoti apie gydytojo galimo mirties nuo COVID-19 faktą, pridėti medicininį mirties liudijimą ir pareiškėjų (ar jų atstovų statusą) pagrindžiančius dokumentus. Prašymo formoje prašoma nurodyti tik bendro pobūdžio informaciją apie mirties faktą, asmens vardą, pavardę, darbovietę ir kitą informaciją pagal pareiškėjo nuomonę. Pareiškėjams nereikia įrodinėti jokių faktinių ir teisinių aplinkybių kompensacijai gauti, nereikia surinkti įrodymų ar jų reikalavimą pagrindžiančių dokumentų (išskyrus medicininį mirties liudijimą, kurio turinys galėtų būti laikomas kaip įrodymas Komisijos sprendimui priimti). Ministerija pažymi, kad net jei ir pripažinus, kad pareiškėjos Prašymo nagrinėjimo metu Įsakymo pakeitimų taikymas nebuvo galimas, Įsakymo pakeitimai pareiškėjos teisėms dėl kompensacijos gavimo neturėjo jokios įtakos. Ministerija mano, kad būtų galima abejoti teisinio reguliavimo taikymo teisėtumu tik tuo atveju, jei pareiškėjai turėtų patys pateikti atitinkamus įrodymus dėl konkrečių aplinkybių pagrindimo, o prašymo nagrinėjimo teisinis reguliavimas būtų pakeistas taip, kad pareiškėjo pateikti įrodymai nebetiktų sprendimo priėmimui pagrįsti ir pareiškėjai nebūtų suteikta galimybė pateikti naujus įrodymus sprendimui priimti pagal naująjį teisinį reguliavimą. Įvertinus tai, kad prašymo nagrinėjimo metu įvykę Įsakymo keitimai visiškai neturėjo įtakos pareiškėjos teisėms tinkamai įgyvendinti teisę į kompensacijos gavimą, Ministerijos nuomone, nėra pagrindo abejoti Komisijos priimto sprendimo teisėtumu dėl Įsakymo nuostatų taikymo laike.

Ministerija laikosi nuomonės, kad Įsakymo pakeitimai, kurie neturi jokios įtakos pareiškėjos teisėms dėl kompensacijos gavimo (pakeitimai nereikalauja papildomų ar naujų įrodymų atitinkamo sprendimo priėmimui pagrįsti, kai tik nuo to priklauso sprendimo turinys), ir kai Įsakymo keitimuose nėra nurodyta, kad pakeistos nuostatos netaikomos iki normų pakeitimo galiojusiems teisiniams santykiams, naujas reglamentavimas turi būti taikomi pilna apimtimi.

Trečiasis suinteresuotas asmuo AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje pateikė atsiliėpimą į skundą, kuriame nurodo, kad atsakovė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija 2021 m. kovo 22 d. su draudimo bendrove sudarė draudimo sutartį ir tuo pagrindu buvo išduotas draudimo polisas BCAD 050892 bei pasirašyta „Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atsakomybės draudimo paslaugų pirkimo sutartis“. Draudimo objektu buvo apdrausta Draudėjo civilinė atsakomybė trečiajam asmeniui už žalą, padaryta Draudėjui vykdant tik nurodytas veiklas - valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atsakomybės civilinis draudimas.

Atsakovė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija su draudimo bendrove AAS Lietuvos filialu „InterRisk Vienna Insurance Group“ 2017 m. gruodžio 20 d. pasirašė sutartį Nr. S-406, „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atsakomybės draudimo paslaugų pirkimo“ ir tuo pagrindu buvo išduotas draudimo polisas (galioja 36 mėnesius nuo pasirašymo). Šiuo metu bendrovė „InterRisk Viena Insurance Group“ AAS yra reorganizuota prijungimo būdu, prijungiant prie AAS „BTA Baltic insurance company“. Po įvykdytos reorganizacijos AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje įgijo teisinį pagrindą tvarkyti visus su „InterRisk Viena Insurance Group“ AAS Lietuvos filialo veikla susijusius klausimus. Vadovaujantis minimos sutarties 1 punktu yra nustatyta, kad „sutarties dalykas yra valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atsakomybės draudimo paslaugos. Reikalavimai paslaugai pateikiami sutarties 1 priede.“ Sutarties 1 Priedo 8 punkte ir jo papunkčiuose nustatyta, kad reikalavimas reiškia, „bet kokį oficialų tyrimą, sususijusį su neteisėtais veiksmais dėl darbo santykių ir/ar valstybės tarnybos santykių pažeidimo ir pareikštą Apdraustam asmeniui ir/ar įstaigai.“ To paties priedo 17 punkte ir jo papunkčiuose yra nustatytas baigtinis neteisėtų veiksmų dėl darbo santykių ir/ar valstybės tarnybos santykių pažeidimai. Pateiktame baigtiniame sąrašė yra vienareikšmiškai nurodoma, kad sutartimi yra draudžiami Įstaigos veiksmai susiję su jos darbuotojų darbo santykių ir/ar valstybės tarnybos santykių pažeidimu.

Nurodo, jog pagal pateiktą skundą yra reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai pakeistų savo sprendimus, kurie pareiškėjos teigimu buvo priimti pažeidžiant teisės aktų nuostatas. Taigi nurodytas reikalavimas siejamas su neteisėtais viešojo administravimo subjekto bei jo tarnautojų veiksmais ar neveikimu viešojo administravimo srityje. Tačiau pagal sudarytas ir reiškiamam reikalavimui aktualias draudimo sutartis draudimo objektas yra susijęs su žalos atlyginimu dėl neteisėtų veiksmų dėl darbo santykių ir / ar valstybės tarnybos santykių pažeidimo. Pagal sudarytas sutartis ir išduotus draudimo polisus yra numatyta, kad draudimo sutartimi gali būti atlyginamos atsakovo patirtos gynybos ir ar teismo atstovavimo išlaidas kitas bylinėjimosi išlaidas (2021 m. kovo 22 d. sutarties 9 punktas ir jo papunkčiai).

Teismo posėdžio metu pareiškėja ir jos atstovas palaikė skunde išdėstytus argumentus ir prašė teismo pareiškėjos skundą tenkinti visiškai.

Atsakovo atstovė teismo posėdyje palaikė atsiliėpime į skundą išdėstytus argumentus ir prašė pareiškėjos skundą atmesti.

Trečiojo suinteresuoto asmens atstovas teismo posėdyje nedalyvavo.

Teismas

konstatuoja:

Byloje ginčas kilęs dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti 2021 m. birželio 1 d. tyrimo protokolo Nr. (1.1.63E)-GSP-8 teisėtumo ir pagrįstumo bei įpareigojimo atlikti veiksmus.

Pagal byloje esančius duomenis nustatyta, kad Ministerijoje 2021 m. vasario 23 d. gautas pareiškėjos prašymas dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo. Prašyme nurodoma, kad A. B. (gimęs (duomenys neskelbtini)), dirbdamas VšĮ Jonavos ligoninėje ir Laisvės atėmimo vietų ligoninėje užsikrėtė COVID-19 liga, nuo kurios mirė (duomenys neskelbtini) Pareiškėja prašyme prašė išmokėti 2020 m. balandžio 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 446 „Dėl Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančiams arba dalyvaujantiems vykdan epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos aprašo Elektroninio dokumento nuorašas patvirtinimo“ nustatyto dydžio kompensaciją dėl sutuoktinio A. B. mirties.

Pareiškėja buvo informuota, kad Prašymas perduotas Komisijai.

Komisija sprendimui priimti, nagrinėdama pareiškėjos Prašymą, kreipėsi į valstybės įstaigas ir institucijas dėl informacijos gavimo: į NVSC Kauno departamentą (du kartus), į Higienos institutą, į VšĮ Jonavos ligoninę, į Laisvės atėmimo vietų ligoninę, į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninę Kauno klinikas ir į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą. Komisija turėjo atsakyti į šiuos klausimus: 1) ar A. B. tiesioginė mirties priežastis buvo jam patvirtinta COVID-19 liga; 2) ar A. B. apsikrėtimas COVID-19 buvo susijęs su bent viena iš šių nurodytų aplinkybių: su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 sergančiam pacientui; su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19) židinyje.

2021 m. kovo 9 d. Komisija gavo Higienos instituto raštą Nr. 01AD-4 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame nurodyta, kad A. B. medicininis mirties liudijimas Nr. 21-61022492 patvirtina, kad A. B. pagrindinė mirties priežastis buvo tiesiogiai įtakota COVID-19 ligos (COVID-19 ligos virusas nustatytas (Kodas U U07.1)).

2021 m. kovo 12 d. Komisija gavo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus raštą, kuriuo patvirtinta, kad 2021 m. sausio 25 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus sprendimu Nr. VPA-SP1E-32786 A. B. buvo paskirta ligos išmoka dėl profesinės ligos, t.y. COVID-19 liga buvo pripažinta profesine liga.

2021 m. kovo 19 d. Komisija gavo VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno klinikų raštą Nr. S- (1.20)-2632, kuriame nurodyta, kad A. B. nustatyta COVID-19 liga buvo esminė priežastis, sąlygojusi A. B. mirtį.

2021 m. kovo 24 d. Komisija gavo VšĮ Jonavos ligoninės raštą, kuriuo patvirtinta, kad A. B. teikė reanimacijos paslaugas pacientams, gulintiems specializuotame Covidiniame skyriuje bei reanimacijos pacientams, kuriems vėliau buvo nustatytas koronavirusas.

2021 m. kovo 24 d. gautas Laisvės atėmimo vietų ligoninės raštas, kuriuo patvirtinta, kad A. B. teikė reanimacijos paslaugas pacientui, sirgusiam COVID-19 liga.

2021 m. kovo 25 d. gauta Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2021 m. kovo 25 d. pažyma Nr. (2-13 16.1.17 Mr)-49622 „Dėl darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač

pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje“. NVSC pažymoje nurodyta, kad: 1) A. B. užsikrėtė ypač pavojinga užkrečiamąja liga vykdydamas profesines funkcijas, kurias vykdant neišvengiamas (būtinai) tiesioginis (nenuotolinis) kontaktas su pavojinga užkrečiamąja liga sergančiais pacientais (kuriems kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir toks kontaktas buvo nustatytas; 2) darbovietė, kurioje A. B. vykdė profesines funkcijas, buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje; 3) A. B. tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) profesines funkcijas vykdė darbovietėje esančiame ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje; 4) A. B. ypač pavojinga užkrečiamoji liga buvo patvirtinta tuo laikotarpiu, kai darbovietėje buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje; 5) atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad A. B. užsikrėtė bet kurioje kitoje ne su darbovietėje esančiu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židiniu susijusioje aplinkoje; 6) darbovietėje darbuotojui buvo užtikrintos infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos.

2021 m. balandžio 29 d. Komisija gavo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos raštą Nr. (2-13 16.1.17 Mr)2-69834, kuriuo atsakoma į klausimus apie A. B. didelės rizikos kontaktus su užsikrėtusiais COVID-19.

2021 m. birželio 1 d. priimtas ginčijamas Sprendimas, kuriuo Komisija atsisakė skirti Kompensaciją.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas (akto redakcija, galiojusi nuo 2020 04 10 iki 2021 03 26), Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdančioms epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 446 „Dėl Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdančioms epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Kompensacijų mokėjimo aprašas), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2021-02-08, Nr. 2021-02433) (toliau – ir Mirties susiejimo su darbu aprašas) (ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2021 02 09 iki 2021 03 10).

Įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, mirusiojo sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams ir įvaikiams, kol jiems sukaks 16 metų, taip pat vaikams (įvaikiams), besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (motinai) bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, mokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio kompensacija. Mirusysis laidojamas valstybės lėšomis.

Įstatymo 32 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog šis draudimas mokamas tik tais atvejais, kai darbuotojui sveikatos ar jos dalies praradimas yra tiesiogiai susijęs su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento arba aplinkos ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Įstatymo 33 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kompensacijos mokamos tik Įstatymo 32 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais. Kompensacijos mokamos iš valstybės biudžeto.

Pagal Įstatymo 33 straipsnio 4 dalį, ar darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, nustatoma sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

Kompensacijų mokėjimo aprašo 11 punkte nustatyta, kad Kompensacija ir draudimo išmoka mokama tik jei darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas yra susijęs su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje. Ar darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas yra susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytais požymiais ir tvarka nustato ir tai patvirtinančią pažymą išduoda Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Pagal Kompensacijų mokėjimo aprašo 12 punktą atsisakoma mokėti kompensacijas ir draudimo išmokas, jeigu: 12.1. darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas nėra susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje .

Pagal 14 punktą Sprendimą mokėti (nemokėti) kompensaciją ir draudimo išmoką priima sveikatos apsaugos ministro įsakymu sudaryta komisija (toliau – Komisija).

Mirties susiejimo su darbu aprašo 1 punkte numatyta, kad darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašas reglamentuoja tvarką, pagal kurią nustatoma: 1.1. ar darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams (mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra tiesiogiai susiję su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento); 1.2. ar darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra susiję su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje (mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra tiesiogiai susiję su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo aplinkos ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje).

Pagal Mirties susiejimo su darbu aprašo 4 punktą požymiai, patvirtinantys, kad darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams: 4.1. darbuotojas užsikrėtė ypač pavojinga užkrečiamąja liga vykdydamas profesines funkcijas, kurias vykdant neišvengiamas (būtinai) tiesioginis (nenuotolinis) kontaktas (toliau – kontaktas) su pavojinga užkrečiamąja liga sergančiais pacientais (kuriems kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir toks kontaktas buvo nustatytas; 4.2. atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė bet kurioje kitoje ne su darbovieta susijusioje aplinkoje (pildant Pažymą (Aprašo priedas) atsakymas „TAIP“ reiškia, kad darbuotojas užsikrėtė savo darbovietės darbo aplinkoje vykdydamas profesines funkcijas, atsakymas „NE“ reiškia, kad darbuotojas užsikrėtė ne su darbu darbovietėje susijusioje aplinkoje); 4.3. atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė nuo jį darbovietėje dirbančio asmens (pildant Pažymą (Aprašo priedas) atsakymas „TAIP“ reiškia, kad darbuotojas užsikrėtė ne nuo kartu su juo

darbovietėje dirbančio asmens, atsakymas „NE“ reiškia, kad darbuotojas užsikrėtė nuo kartu su juo darbovietėje dirbančio asmens); 4.4. darbovietėje darbuotojui buvo užtikrintos infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos.

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintos Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti darbo reglamento 15 punktą, Reglamento 17.1 papunktyje nurodytą sprendimą Komisija priima atsižvelgdama į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Komisijai pagal Aprašo 11 punktą pateiktą pažymą ir atsižvelgdama į kitų valstybės ir savivaldybių įstaigų ir institucijų pateiktą medžiagą (informaciją). Komisija savo darbą organizuoja taip, kad Reglamento 17.1 papunktyje nurodytas sprendimas būtų priimtas per 90 kalendorinių dienų nuo Prašymo formos gavimo Ministerijoje dienos (16 punktas).

Byloje nėra ginčo dėl to, kad A. B. tiesioginė mirties priežastis yra jam patvirtinta COVID-19 liga.

Tai, kad A. B. užsikrėtimas COVID-19 liga ir mirtis yra susiję su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui ir su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje patvirtino: 1) NVSC pažyma, kurioje yra įvertintas kiekvienas požymis, prie kiekvieno iš jų pateikiant išsamius aplinkybių aprašymus; 2) 2021 m. kovo 12 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus raštas, kuriuo patvirtinta, kad 2021 m. sausio 25 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus sprendimu Nr. VPA-SP1E-32786 A. B. buvo paskirta ligos išmoka dėl profesinės ligos t. y. COVID-19 liga buvo pripažinta profesine liga; 3) 2021 m. kovo 24 d. Jonavos ligoninės raštas, kuriuo patvirtinta, kad A. B. teikė reanimacijos paslaugas pacientams, gulintiems specializuotame Covidiniame skyriuje bei reanimacijos pacientams, kuriems vėliau buvo nustatytas koronavirusas; 4) 2021 m. kovo 24 d. Laisvės atėmimo vietų ligoninės raštas, kuriuo patvirtinta, kad A. B. teikė reanimacijos paslaugas pacientui, sirgusiam COVID-19 liga.

Ginčas byloje yra ar A. B. apsikrėtimas COVID-19 liga ir mirtis yra susiję su bent viena iš šių nurodytų aplinkybių: 2.1. su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui; 2.2. su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje.

Pareiškėja, nesutikdama su Sprendimu nurodo, jog Sprendime visiškai nepagrįstai konstatuota, kad A. B. apsikrėtimas COVID-19 liga yra nesusijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui ir su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje. Teigia, jog Komisija, priimdama Sprendimą, pažeidė lex retro non agit taisyklę ir nepagrįstai vadovavosi Mirties susiejimo su darbu aprašo redakcija, kuri įsigaliojo tik nuo 2021 m. balandžio 29 d. Be to, teigia, jog Komisija nepagrįstai vilkino Sprendimo priėmimą.

Teismo posėdyje atsakovo atstovė, atsikirdama į pareiškėjos atstovo argumentus, teigė, jog ginčo Sprendimo priėmimo terminas nebuvo pažeistas, o pateiktas Prašymas neatitiko visų kriterijų jau NVSC Pažymos priėmimo metu, t. y. kovo 25 d. Tuo pačiu pripažino, jog Jonavos ligoninė buvo COVID-19 ligos židynys, pripažino, jog gydytojas A. B. užsikrėtė ligoninėje ir taip pat pripažino, jog neįmanoma nustatyti, nuo kurio tiksliai asmens užsikrėtė A. B., kadangi tokios metodikos nėra.

Pažymėtina, jog 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems

pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo iš esmės pakeisti požymiai, pagal kuriuos nustatoma ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, įvesta nauja didelės rizikos kontakto sąvoka.

Komisija ginčijamame Sprendime, vadovaudamasi Mirties susiejimo su darbu aprašo pakeitimais, atliktais 2021 m. balandžio 29 d. Ministro įsakymu Nr. V-983, darė išvadą, kad nepakanka pagrįstų duomenų, leidžiančių Komisijai vienareikšmiškai konstatuoti, kad A. B. užsikrėtimas Covid-19 liga įvyko jam tiesioginio kontakto būdu teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas (vykdant profesinės veiklos funkcijas) COVID-19 liga sergančiam pacientui. Sprendime nurodyta, nors gydytojas A. B. pagal NVSC pažymos 4.2 papunktį savo profesines funkcijas vykdė ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, tačiau nėra pagrindžiančių duomenų, kad būtų išpildyta kita būtina SAM Aprašo 5.4 papunktyje nurodyta sąlyga, kad darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas ypač užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu (kuriam kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir toks kontaktas buvo didelės rizikos kontaktu ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientais, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais ir tokios didelės rizikos kontakto darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos (nėra patvirtinta NVSC pažymos 4.4. papunktyje nurodyta aplinkybė).

Kaip matyti iš bylos duomenų, Ministerijoje 2021 m. vasario 23 d. gavus pareiškėjos prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo, buvo užklaustos atitinkamos institucijos ir surinkti reikiami duomenys. Nors dar 2021 m. kovo 25 d. buvo gauta NVSC pažyma, tačiau ginčijamas Sprendimas priimtas tik 2021 m. birželio 1 d., t. y. jau po Ministro įsakymo pakeitimų, kuriais įvesta nauja didelės rizikos kontakto sąvoka.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja, jog įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, inter alia, kad teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (žr. pvz., Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai). Įstatymai taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurios atsiranda po šių įstatymų įsigaliojimo (žr. pvz., Konstitucinio Teismo 2001 m. sausio 11 d., 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimus).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat ne kartą yra konstatavęs, jog *lex retro non agit* taisyklė yra svarbus teisės principas, susijęs su teisės aktų galiojimu laike, pagal kurį įstatymo ar kito teisės akto galia yra nukreipta į ateitį. Įstatymai yra taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurios atsiranda po šių įstatymų įsigaliojimo. Reikalavimas, kad paskelbti įstatymai galiotų į ateitį ir neturėtų grįžtamosios galios - svarbi teisinio tikrumo prielaida, esminis teisės viešpatavimo, teisinės valstybės elementas, svarbus ir būtinas veiksnys užtikrinant teisės, įstatymų, teisinės tvarkos stabilumą ir tvirtumą, teisinių santykių subjektų teises, pasitikėjimą valstybėje priimtais teisės aktais. Pagal bendrą taisyklę administracinės teisės norma (norminis teisės aktas) taikoma tik tiems administraciniais teisiniams santykiams, kurie susiklostė (atsiranda) po jo įsigaliojimo ir iki normos galiojimo pabaigos, išskyrus kai kurias išimtis (kai norma (norminis teisės aktas) galioja atgal) (LVAT 2012 m. rugpjūčio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-2628/2012; LVAT 2021 m. gegužės 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-8-822/2021).

Taigi, teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėja visiškai pagrįstai teigia, jog Komisija, priimdama ginčijamą Sprendimą, nepagrįstai rėmėsi Mirties susiejimo su darbu aprašo redakcija, kuri įsigaliojo tik nuo 2021 m. balandžio 30 d. Kadangi pareiškėjos prašymas dėl Kompensacijos mokėjimo buvo gautas 2021 m. vasario 23 d., todėl Komisija priimdama Sprendimą turėjo vadovautis tuo teisiniu reglamentavimu, kuris galiojo prašymo padavimo dieną (redakcija, galiojusia pareiškėjos prašymo padavimo momentu).

Taip pat teisėjų kolegija pritaria pareiškėjos teiginiui, jog Ministro įsakymu patvirtinto aprašo nuostatos negali numatyti griežtesnių sąlygų nei Įstatymas. Ginčo santykiams taikomo Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nuostatos nenumato didelės rizikos sąvokos. Ši sąvoka yra apibrėžta tik 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo įvedus naują didelės rizikos kontakto sąvoką iš esmės buvo pakeisti požymiai, pagal kuriuos nustatoma ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Be to, vertinant į bylą pateiktus duomenis, matyti tam tikri prieštaravimai dėl atsakovo nustatytų aplinkybių. Atsakovas teigia, jog kompensacija gali būti skiriama tik jei yra pakankamas pagrindas manyti, jog užsikrėtimas įvyko nuo kontakto su pacientu, tuo tarpu A. B. darbo ligoninės Reanimacijos skyriuje užsikrėtimo rizika buvo vertinama kaip maža, gydytojas teikė paslaugas, žinodamas, kad pacientams patvirtinta COVID-19 liga, atitinkamai turėjo naudoti asmens apsaugos priemones, užtikrinančias apsaugą nuo užsikrėtimo. Komisija ginčo Sprendime nurodo, jog: „tyrimo protokolo 19 punkte nurodyta informacija negali būti laikoma pagrįstu įrodymu, nes tikslaus paciento, nuo kurio užsikrėtė A. B., VŠĮ Jonavos ligoninė įvardinti negali ir atitinkama nuomonė grindžiama prielaidomis.“ Tuo tarpu NVSC 2021 m. kovo 25 d. pažymoje aplinkybių aprašyme nurodyta, jog „gydytojas A. B. 2020 m. gruodžio 10 d. VŠĮ Jonavos ligoninės COVID-19 skyriaus Reanimacijos padalinyje tiesiogiai konsultavo dėl dirbtinės plaučių ventiliacijos ir gydymo taktikos COVID-19 sirgusį pacientą A.Š., gim. (duomenys neskelbtini), kuriam COVID-19 patvirtinta 2020 m. lapkričio 29 d. Taip pat gyd. A. B. 2020 m. gruodžio 7 d. nuo 15 val. iki 2021 m. gruodžio 8 d. 8 val. darbo metu Laisvės atėmimo vietų ligoninėje tiesiogiai konsultavo COVID-19 liga sirgusį pacientą J. K., gim. (duomenys neskelbtini), kuriam COVID-19 liga patvirtinta 2020 m. gruodžio 2 d.“

Pasisakant dėl pareiškėjos nurodyto argumento, jog Komisija nepagrįstai vilkino sprendimo priėmimą, t. y. nors NVSC pažyma buvo gauta dar 2021 m. kovo 25 d., tačiau ginčo Sprendimas buvo priimtas tik birželio 1 d., atkreiptinas dėmesys, jog pagal Komisijos darbo reglamento 15 ir 16 punktus, Komisija sprendimą priima atsižvelgdama į NVSC pagal Aprašo 11 punktą pateiktą pažymą ir atsižvelgdama į kitų valstybės ir savivaldybių įstaigų ir institucijų pateiktą medžiagą (informaciją) per 90 kalendorinių dienų nuo Prašymo formos gavimo Ministerijoje dienos (16 punktas). Taigi, įvertinus, jog pareiškėjos prašymas dėl Kompensacijos mokėjimo buvo gautas 2021 m. vasario 23 d., o Sprendimas priimtas 2021 m. birželio 1 d., darytina išvada, jog procedūrinis terminas Sprendimui priimti nebuvo pažeistas.

VAĮ 10 straipsnyje nurodyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodomas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, motyvai. Administraciniame sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba

suteikiamos teisės ir pareigos, nurodyta sprendimo apskundimo tvarka (VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 7 punktą). Aiškindamas minėto įstatymo straipsnio (iki 2020 m. lapkričio 1 d. VAĮ 8 straipsnis) nuostatas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą (žr., pvz., 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A822-1440/14, 2014 m. kovo 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A662-839/14, 2009 m. kovo 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-420/2009). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., 2014 m. spalio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-827-14, 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A756-2197/2011).

Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (žr., pvz., 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A822-1440-14).

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, teismas konstatuoja, kad pareiškėjos skundžiamas Komisijos Sprendimas yra neteisėtas, dėl to, kad jį priimant buvo pažeistos taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą, Sprendimas priimtas remiantis Aprašo redakcija, kuri įsigaliojo tik nuo 2021 m. balandžio 30 d., remiantis griežtesnėmis sąlygomis nei numato Įstatymas, be to, nustatyti tam tikri prieštaravimai vertinant ginčui reikšmingas aplinkybes ir todėl 2021 m. birželio 1 d. Sprendimas naikintinas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 str. 3 p.). Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija įpareigotina pareiškėjos prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo išnagrinėti iš naujo (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 88 straipsnio 2 punktą).

Pareiškėjos skundas tenkintinas, todėl ji turi teisę į patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Pareiškėja pateikė įrodymus apie patirtas bylinėjimosi išlaidas - sumokėtą 22,50 Eur žyminį mokestį ir 726 Eur advokatu už skundo teismui parengimą.

ABTĮ 40 straipsnio 1 dalis nustato, kad proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę gauti iš kitos proceso šalies savo išlaidų atlyginimą. Be to, ABTĮ 40 straipsnio 5 dalis numato, jog proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę reikalauti atlyginti jai išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti. Atstovavimo išlaidų atlyginimo klausimas sprendžiamas Civilinio proceso kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 98 straipsnio 1 dalis numato, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusio nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus bei teikiant konsultacijas. CPK 98 straipsnio 2 dalis nustato, jog šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio nuostatose (toliau – Rekomendacijos, redakcija galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.).

Rekomendacijų 2 punkte nustatyta, kad teismas, priteisdamas bylinėjimosi išlaidas, atsižvelgia į tokius kriterijus, kaip bylos sudėtingumas, specialių žinių reikalingumas, ankstesnis dalyvavimas toje byloje, ginčijamos sumos dydis, sprendžiamų teisinių klausimų naujumas, kitas svarbias aplinkybes.

Atsižvelgus į tai, kad pareiškėjos skundas patenkintas visiškai, t. y. sprendimas priimtas pareiškėjos naudai, o prašomos priteisti bylinėjimosi išlaidos yra racionalios, pagrįstos ir būtinos, todėl pareiškėjai iš atsakovo priteistinos 748,50 Eur bylinėjimosi išlaidos.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 40 straipsniu, 85–87 straipsniais, 88 straipsnio 2 punktu, 132 straipsnio 1 dalimi,

nusprendžia:

Pareiškėjos V. B. skundą tenkinti.

Panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. Nr. įsakymu Nr. V-230 sudarytos Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti 2021 m. birželio 1 d. tyrimo protokolą Nr. (1.1.63E)-GSP-8 bei įpareigoti Komisiją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo.

Priteisti pareiškėjai V. B. iš atsakovės Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 748,50 Eur (septynis šimtus keturiasdešimt aštuonis eurus, 50 ct) bylinėjimosi išlaidų.

Sprendimas per trisdešimt kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, skundą paduodant per Vilniaus apygardos administracinę teisumą.

Teisėjai Asta Adamonytė-Šipkauskienė

Saulius Jakaitis

Fausta Vitkienė

</div